

SCI-CONF.COM.UA

ACTUAL TRENDS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH

**ABSTRACTS OF VII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
FEBRUARY 14-16, 2021**

**MUNICH
2021**

ACTUAL TRENDS OF MODERN SCIENTIFIC RESEARCH

Abstracts of VII International Scientific and Practical Conference

Munich, Germany

14-16 February 2021

Munich, Germany

2021

JOURNALISM

76. *Мелещенко О. К.* 457
З ПРАКТИКИ РОБОТИ “THE NEW YORK SUN”: МІСТИФІКАЦІЯ НА
ГАЗЕТНІЙ ПОЛОСІ.

HISTORICAL SCIENCES

77. *Ніколаєва Н. А.* 461
ЖІНОЧИЙ СПОРТ В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС.
78. *Петрик Ю. Б.* 467
ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ МІЖ УКРАЇНСЬКИМ КРАЙОВИМ
КОМІТЕТОМ ПОМОЧІ ДЛЯ ВИСЕЛЕНЦІВ І ГАЛИЦЬКИМ
НАМІСНИЦТВОМ.
79. *Соколова Н. Д.* 471
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЖІНОЧОГО СПОРТУ В
НАДДНІПРЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ ВПРОДОВЖ ХІХ–ПЕРШОЇ
ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

POLITICAL SCIENCES

80. *Daminov N. A.* 478
PARTICIPATION OF THE BRITISH - AMERICAN – TOBACCO -
UZBEKISTAN JOINT VENTURE IN THE DEVELOPMENT OF THE
SOCIAL SPHERE IN SAMARKAND REGION.
81. *Tymoshenko T. S., Kosenko A. A., Krasota M. V.* 482
POLITICAL PARTIES IN THE FORMATION AND IMPLEMENTATION
OF STATE POLICY OF UKRAINE.
82. *Желєзко А. М.* 489
ГЕОПОЛІТИЧНІ КОДИ (КОДЕКСИ) – ОСНОВА
ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВ В СИСТЕМІ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.
83. *Махмудов У. Б.* 495
ХОЛОДНАЯ ВОЙНА 2.0 ПРОТИВОСТОЯНИЯ МЕЖДУ США И
КИТАЕМ.
84. *Мусабеова А. К., Арыс А. С.* 508
ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ КОРРУПЦИИ КАК ОБЪЕКТ ИССЛЕДОВАНИЯ.
85. *Пашковський В. Ф.* 517
РНБО В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: СТАТУС
ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПЛИВІВ.

PHILOLOGICAL SCIENCES

86. *Grygorova N.* 525
DAS FREMDWORT UND DIE AUSLÄNDER BILD IN DER
DEUTSCHSPRACHIGER LITERARISCHEN MODERNE:
METHODOLOGISCHE BEMERKUNGEN.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЖІНОЧОГО СПОРТУ В НАДДНІПРЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ ВПРОДОВЖ ХІХ–ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

Соколова Наталія Дмитрівна
к.і.н., доцент
Національний університет
фізичного виховання і спорту України
м. Київ, Україна

Вступ. В сучасному світі жіночий спорт розвивається досить інтенсивно. Серед учасників спортивних змагань 45 % складають жінки, які нарівні з чоловіками встановлюють світові рекорди, оволодівають новими видами спорту. Сьогодні жіночий спорт такий же видовищний як і чоловічий. Проте, проникнення жінки в спортивну сферу представляло собою складний процес. До ХХ ст. роль жінки у суспільстві зводилась до репродуктивної функції та виконання господарських обов'язків. Впродовж другої половини ХІХ–першої половини ХХ ст. спорт перетворюється на спосіб демонстрації жінками гендерної рівності, вони доводили, що як і чоловіки здатні виконувати значні фізичні та психологічні навантаження. Як зазначає М. Богданова, впродовж декількох десятиліть ХІХ – ХХ ст. жіночий спорт знаходить свою інфраструктурну та технічну специфіку і перетворюється на відносно автономний соціокультурний інститут в межах жіночого гендеру [1, 73].

Українським жінкам також довелося боротися за свої права, в тому числі і за можливість займатися спортом. Адже, до початку ХХ ст. в суспільстві сформувався стереотип справжнього чоловіка – сильного захисника та жінки – матері й Березині, яка за своїми фізичними та психологічними ознаками не підходить для участі в спорті.

Мета. В даному дослідженні ми спробуємо визначити роль спорту в житті української жінки ХІХ–першої половини ХХ ст. й простежити еволюцію поглядів суспільства на ідею гендерної нерівності.

Матеріали та методи. В роботі були застосовані аналітичний, описовий, проблемно-хронологічний, порівняльно-історичний методи дослідження.

Результати і обговорення. Ліквідація автономії українських земель Російською імперією впродовж XVIII ст. кардинально змінили становище української жінки в суспільстві. В литовсько-польський період жінка на рівні з чоловіком мала значні майнові права, активно займалась суспільною діяльністю. Проте, поступово на території Наддніпрянщини поширюється російське законодавство, котре обмежувало права жінок, заганяючи їх життя в рамки середньовічного «Домострою».

В першій половині XIX ст. представники української інтелігенції М. Максимович, М. Костомаров, Л. Боровиковський, Т. Шевченко звертають увагу на низький правовий статус жінки, закликають знищити існуюче в суспільстві ставлення до жінки як до нерівноправної істоти. Проте, масова свідомість не реагувала на ці заклики та ігнорувала будь-які спроби подолати гендерну нерівність. В даний період особи жіночої статі шляхетного походження мали можливість отримати домашню освіту або пройти курс в інститутах шляхетних дівчат. Ставлення до фізичної активності жінок фактично не змінилось і зводилось до двогодинних уроків танців на тиждень.

В період реформ імператора Олександра II спостерігаються зміни політичної свідомості населення, починають ширитися ідеї рівноправності як станової так і статевої. Емансипаційна проблема неодноразово піднімається на сторінках періодичних видань, в працях літераторів, філософів, істориків, юристів. Саме із середини XIX ст. на європейському континенті розпочинається входження жінок до сфери освіти й науки, доступних раніше лише чоловікам. Європейські та американські жінки прагнули отримати вищу або спеціальну освіту, що вважались запорукою самостійного заробітку та фінансової незалежності. Українське жіноцтво також намагалось не відставати від західних колег і зацікавлене у отриманні середньої освіти, а згодом і вищої. Цей період в історії Наддніпрянській Україні вважається часом становлення жіночої системи середньої освіти, представленої приватними та державними

гімназіями для дівчат з різних верств населення. Фізична активність вихованок зводилась до уроків танців і гімнастики, що носили факультативний характер.

Гостра полеміка на сторінках періодичних видань щодо необхідності займатися заняттями спортом усім без винятку учням та студентам призводить до появи в 1879 р. закону про обов'язкове запровадження гімнастики як навчальної дисципліни в освітніх установах країни. В цей період спеціально-адаптована гімнастика стає невід'ємною частиною життя жінки зі шкільних літ, адже страх виродження населення змушує владу сприяти заняттям із фізичного виховання, які б сприяли здоров'ю майбутніх матерів.

Саме з останньої чверті XIX ст. не лише гімназистки мали можливість займатись спортом. І дорослі жінки активно долучаються до занять спортом, сприймаючи ці заняття як спосіб привчити чоловіків до підвищення соціального статусу жінки. В цей період жінки починають займатись велосипедним спортом, що обурює тогочасну громадськість. Консервативна частина суспільства засуджувала жінок-велосипедисток, а в деяких містах Російської імперії взагалі заборонили цей вид транспорту, оскільки молоді панянки їздили містом без належного супроводу. Виникали проблеми і з дотриманням норм етикету. Неодноразово піднімалось питання, чи мають велосипедистки право отримувати допомогу від незнайомого чоловіка [2]. Лише на початку XX ст. суспільство змирилось із жінкою на велосипеді.

Популярністю серед жіноцтва користувався ковзанярський спорт. З 1910 р. жінки неодноразово беруть участь у змаганнях. Представниці жіночої статі проявляли себе і у легкій атлетиці, змагаючись у бігу. Проте, на відміну від велосипедного чи ковзанярського спорту, легкоатлетки зазнавали нищівної критики з боку преси і на початку XX ст., що засуджувала «оголених» жінок, які займаються неприбутим для них заняттям.

Після закінчення Першої світової війни європейський континент охопила ідея здорового і гармонійно розвинутого тіла, яку поділяли і жінки. В історію канула мода на корсети та довгі сукні, які замінив більш просторий одяг, що підкреслював жіночий силует, удосконалений за допомогою гімнастичних

вправ та дієт.

В радянській Україні жінки також активно залучаються до спорту, який проголошений невід'ємною складовою «культурної революції», спрямованої на трансформацію культурного життя суспільства та ідеології. Нова радянська людина, будівельник соціалізму мала виховуватись в дусі колективізму та бути готовою до важкої праці й захисту Батьківщини. На думку більшовиків, заняття спортом повинні сприяти можливості збирати людей у великі колективи, де паралельно з вдосконаленням фізичної форми, громадяни отримували правильне ідеологічне виховання. В 20-х рр. ХХ ст. радянська ідеологія формує новий образ жінки, яка отримала рівні права з чоловіком. Статеву рівність мало підкреслювати нове звернення як до чоловіків, так і до жінок – «товариш».

В цей період жінки неодноразово наголошують на своїй рівності з чоловіками, перш за все на трудовому фронті. Робітниці, розбудовуючи Дніпрогес, заявляли, що вони оголосили себе ударницями, щоб не відставати від чоловіків [7, 36]. На сторінках радянської преси лунали заклики залучення жінок до спортивного життя як способу вивести жінку з затворництва кухні та суكونь на чисте повітря і дати можливість подивитись на світ відкритими і сміливими очима [9].

Емансипаційний рух розпочинається зі сфери освіти. Вже 1 квітня 1919 р. на базі колишніх ліцеїв, гімназій та реальних училищ створено єдину трудову школу, навчання в якій проголошувалось обов'язковим та безкоштовним для представників обох статей. Вперше радянська влада відмовилась від роздільного навчання. Комплекс фізичної підготовки дітей складався з ранкової зарядки, рухливих ігор на перерві, уроків фізкультури, активного відпочинку на свіжому повітрі після обіду й перед сном та відпочинку у вихідні дні й на канікулах. Ранковою гімнастикою діти займались вдома, тоді як на вчителів накладалось зобов'язання проводити роз'яснювальну роботу про користь такого заняття [8, 269]. На уроки фізкультури відводилось дві години та тиждень, де діти мали виконувати елементарні рухи за методикою Лесгафта та грати в різноманітні ігри, що сприяли формуванню духу колективізму [10].

Однак, відсутність професіональних кадрів, необхідного обладнання завадили належній популяризації фізкультури серед українських школярів.

Пропаганда здорового способу життя та занять спортом в 20-х рр. ХХ ст. сприяла активному залученню жіноцтва до фізкультурного руху, здебільшого молоді. Так, в першій Всеукраїнській олімпіаді 1921 р. брали участь виключно чоловіки, то вже в 1928 р. в УРСР на 205 тис. чоловіків-атлетів припадало 90 тис. жінок [3, 12].

Проте, радянська пропаганда, звертаючи увагу на фізіологічні відмінності жіночого та чоловічого організмів, забороняла жінкам займатись боксом, важкою атлетикою, які шкодили здоров'ю. Розвитку жіночого спорту заважали відсутність належного інвентарю, а також упереджене ставлення старшого покоління до нової спортивної форми, яка виставляла на показ жіноче тіло. Для подолання такого ставлення громадськості до занять жінками спортом, спортивні ідеологи наголошували на позитивній ролі спорту у врегулюванні сексуального життя молоді. Оскільки, під час тренувань представники обох статей дивляться один на одного не як на сексуальний об'єкт, а як на товариша та соратника [6, 4].

Кардинальні зміни 30-х рр. в політичному та соціально-економічному житті країни призвели до зрушень у гендерній сфері. Початок доби індустріалізації вимагав збільшення трудових ресурсів, тому жіночу працю починають застосовувати нарівні з чоловічою, залучають до всіх сфер промисловості та сільського господарства. Паралельно з цим, в країні спостерігається часткове відновлення старої гендерної політики. Жінка мала уособлювати в собі вправну домогосподарку та будівницю соціалізму. Заборона абортів, унеможливлення розлучень, важка праця на роботі, домашні клопоти – це реалії життя жінок 30-х рр. ХХ ст. Комуністична партія висунула нові завдання у галузі фізичної культури для жінок, що зводились до виховання робітниці, бійця та здорової матері [5].

Тоталітарна система Радянського Союзу поставила під свій контроль всі сфери суспільного життя, в тому числі і спортивну. Спорт перетворився на

ідеологічну кампанію з демонстрації військової сили та колективного духу народу. Жодне свято не обходилося без параду фізкультурників, де різні вікові групи демонстрували свою фізичну підготовку.

Домінування в суспільній свідомості переконання про постійну загрозу СРСР із боку капіталістичних держав призводить до поступової мілітаризації фізичного виховання. В березні 1931 р. запроваджено комплекс «Готовий до праці та оборони» (ГПО) - єдину уніфіковану програму підготовки, введену в усіх загальноосвітніх, професійних та спортивних організаціях для дівчат та юнаків. Даний комплекс передбачав здачу нормативів із бігу, стрибків, кидання гранати, плавання, лижних гонок, стрільби, а також науково-практичні знання з фізкультури й спорту, правила та вміння в галузі цивільної оборони. Попри активну агітацію влади із залучення жінок до виконання нормативів комплексу ГПО, станом на 1935 р. лише 17 % склали нормативи першого рівня [4, 142].

Радянська пропаганда активно залучала жінок до занять стрільбою й авіацією. Агітаційні плакати закликали жіноцтво вчитися стріляти та оволодівати вмінням керувати різноманітними машинами (станками, автомобілями, тракторами, літаками).

Проте, слід наголосити, що жіноцтво в сільській місцевості фактично не долучалось до спортивного руху країни. Тоді як мешканки міст, мали можливість займатись спортом, відвідувати спортивні гуртки суто військового направлення та складати нормативи ГПО. Кількість жінок, залучених до фізкультурної роботи було значно менше ніж чоловіків. Лише після закінчення Другої світової війни та участі СРСР в Олімпійських іграх відсоток спортсменок збільшується. Розвиток спортивних гуртків широкого спрямування сприяє популяризації спорту в країні.

Висновок. Отже, впродовж XIX – поч. XX ст. українське жіноцтво намагалось вибороти собі належне місце в спортивній сфері. Спорт перетворився на інструмент для розширення прав жінок, за допомогою якого вони розкривали свій потенціал та створювали належні умови для гендерної рівності. В довоєнний період залучення жінок до спорту мало сприяти не

поліпшенню стану здоров'я останніх, а підготовці будівниць соціалізму та майбутніх захисниць комуністичної країни.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богданова М. А. Антропологическая экспертиза современного состояния женского профессионального спорта / М.А. Богданова // Вестник Санкт-Петербургского университета. Философия и конфликтология. – 2018. – Т 34. – Вип. 1. – С. 69–78.

2. Бусько С. И. Физическая культура и спорт как фактор эмансипации женщин в белорусских губерниях в начале XX века / С. И. Бусько // Роль женщины в развитии современной науки и образования : сборник материалов Международной научно-практической конференции, 17–18 мая 2016 г., Минск / БГУ ; редкол.: И. В. Казакова, А. В. Бутина, И. В. Олюнина. – Минск : БГУ, 2016. – С. 327-331.

3. Буценко А. V-річчя радянської фізкультури на Україні / А. Буценко. – Х., 1928. – 39 с.

4. Женщины в СССР. Статистический сборник. – М., 1937. – С. 190 с.

5. За мільйони фізкультурниць // Фізкультурник України. – 1932. – № 5. – С.1.

6. Ивановский Б. Половая жизнь и физкультура / Б. Ивановский // Физкультура и спорт 1929. – № 1.

7. Клименко О. М. Образ «нової людини» у спогадах радянських робітниць 1920 – 1930-х рр. / О. М. Клименко // Наукові записки НаУКМА. Історичні науки. – 2016. – Т. 182. – С. 35-40.

8. Програмні матеріали для трудшкіл I-го концентра. – Х., 1929 – 319 с.

9. Солоневич И. От кринолина ... к хоккею / И. Солоневич // Физкультура и спорт. – 1928. – № 10. – С. 17.

10. Тимчасові програми по політграмоті та фізичному вихованню для трудшкіл Полтавщини. – Полтава, 1923. – 18 с.